

תורתך שאלתי

עיון בפרשת השבוע דרך שאלות ותשובות

בעלון זה מגוון שאלות ועליהן מקבץ תשובות מתוך הספר 'תורתך שאלתי', מבית אחת שאלתי

גליון מס' 178 לפרשת כי תשא תשפ"ה

שְׁנֵי לַחַת הַעֲדַת לַחַת אָבֹן... (לא, יח)

מדוע הלוחות עשויות מאבן?

עירובין נד ע"א: "אמר ר' אלעזר: מאי דכתיב 'לחַת אָבֹן'? אם אדם משים עצמו את לחייו כאבן זו, שאינה נמחית תלמודו מתקיים בידו, ואם לאו אין תלמודו מתקיים בידו".
מדרש רבה (מא, ו): "ולמה של אבן? שרובן של עונשין שבתורה בסקילה לכך נאמר 'לחַת אָבֹן'. דבר אחר, 'לחַת אָבֹן', בזכות יעקב שנקרא אבן שנאמר 'מִשָּׁם רָעָה אָבֹן וְשָׂרְאֵל".
בכור שור: משום שבאבן אין רקבון.
מלבי"ם: "ונקראו 'לחַת הַעֲדַת' כי הקים עדות ביעקב שהתורה לא תשתנה לעולם כדבר הנחקק על האבנים שקיים לנצח".

וַיִּרְא אֶהָרוֹן וַיִּבֶן מִזְבֵּחַ לְפָנָיו וַיִּקְרָא אֶהָרוֹן

וַיֹּאמֶר חַג לַה' מִחֶר (לב, ה)

מה ראה אהרון, שגרם לו לבנות את המזבח?

בכור שור: אהרון ראה שבני ישראל טעו, ואמר שהם עלולים למנות להם מנהיג אחר. כדי להטעותם או לדחותם, בנה להם מזבח ואמר שמחר יחגגו, כשמשה ישוב.
אור החיים: אהרון ראה דבר פלא, שלא עשה דבר, אלא השליכו באש, כפי שאמר למשה 'וְאֶשְׁלַכְהוּ בָאֵשׁ וַיֵּצֵא הָעֵגֶל הַזֶּה', שיצא העגל מעצמו.
מלבי"ם: כשראה אהרון שנעשה המכשול על ידו, ביקש לתקן זאת ובנה מזבח לה' וקרא והכריז שהחג יהיה מחר לא היום (שידע שמחר ירד משה מההר), ולא לעבודה זרה, אלא רק לה'. בכך רצה לתקן, שלא ישתפו שם שמים ודבר אחר. שיהיה רק חג לה'.

וַיִּשְׁלַח מִיָּדָיו אֶת הַלַּחַת וַיִּשְׂפֹר אֹתָם (לב, יט)

מדוע לא שבר את הלוחות כשהקב"ה אמר לו: 'סרו מהר מן הדרך אשר צויתם'?

חזקוני: "אף על פי שהיה בלבו לשברם, הורידם בידו, שלא יסתכל בהם הקב"ה וירא הכתוב בהם 'אנכי ה' אלהיך', וילא יהיה לך, ויזכור סורחנם".

אברבנאל: משה רצה שבני ישראל יראו אותו שובר את הלוחות, שמעשה שבירת הלוחות "יזעזע" אותם. אילו לא היו רואים את השבירה, היו פחות מושפעים מכך. ועל כך אמר 'וַתִּפֹּשׂ בְּשֵׁנֵי הַלַּחַת וְאֶשְׁלַכְם מֵעַל שְׂפָתַי יָדֵי וְאֶשְׁבְּרָם לְעֵינֵיכֶם'.

וַנִּתְּנוּ אִישׁ כֹּפֶר נַפְשׁוֹ לַה' (ל, יב)

מדוע מכונה 'כופר נפש'?

אברבנאל: "וקרא את השקלים 'כפר נפש', לפי שהוא תרומת בעליו להסיר ולקנח מעליו נזקו הראוי לבוא עליו מהמנין. ולזה נקרא ממון האיש שישלם בעבור חטאו כפר או כפרה, כמו שאמר 'אם כֹּפֶר יוֹשֵׁת עֲלָיו', ו'נפשו' הנזכר כאן הוא עצמו וגופו וכן 'אֶת נַפְשׁוֹ בְּעָלָיו יִקַּח', 'נֶפֶשׁ תַּחַת נַפְשׁוֹ".
ספורנו: "כי הכרח המנין באישי האדם הוא מצד ההשתנות הקורה באישיו מהויה והפסד, וזה בסבת חטאם, כאמרם 'אין מיתה בלא חטא', ובכן כל מנין הוא מזכיר עוון, לכן יאות שיתן כל אחד כופר נפשו לכבוד האל יתברך".

זֶה יִתְּנוּ כָּל הָעֶבֶר עַל הַפְּקָדִים מִחֻצִית

הַשֶּׁקֶל בְּשֶׁקֶל הַקֹּדֶשׁ (ל, יג)

מדוע נותנים סכום של 'מחצית השקל'?

רא"ש: "למה ציווה על מחצית השקל, לא פחות ולא יותר? ויש לומר, לפי ששקל עולה בגימטריה 'נפשי' והקב"ה ברחמיו מטה כלפי חסד ומכפר על עוון חצי הנפש, ואם כן היה מחצית השקל כופר פדיון על חצי הנפש".

כלי יקר: הואיל ובמעשה העגל גרמו שבירת הלוחות לשנים, לכן יתנו 'בקע', דהיינו שקל בקוע לשנים.

רש"י הירש: ללמדנו שתרומתו של היחיד, גם אם תהיה שלמה בתכלית, לעולם לא תוכל להיות דבר שלם. פעולתו של יחיד היא רק מקצת דבר. כדי שפעולתו תהיה שלמה, יש צורך גם בהתמסרות אחרים, שנדרשים לתרום למען הדבר השלם.

הַעֲשִׂיר לֹא יִרְבֶּה... מִמִּחֻצִית הַשֶּׁקֶל (ל, טו)

מדוע העשיר לא ירבה?

בכור שור: משום שאם העשיר ירבה, או העני ימעט, לא יידעו על פי השקלים שייאספו מה מנין בני ישראל, משום שלא יוכלו לדעת מי נתן שני מטבעות ומי נתן שלושה.

חזקוני: בתרומה יש גם מרכיב של כפרה. אם יתרמו תרומות שונות זה מזה, הם לא יהיו שווים בכפרה.

דעת זקנים מבעלי התוספות: "שלא יוכל העשיר לומר: חלקי גדול במקדש יותר ממך".

אברבנאל: כדי שלא יתבזה עשיר או איש חשוב ונכבד שירד מנכסיו, וכתוצאה מכך לא יוכל להביא הרבה. כדי שאיש לא יתבייש, הורתה התורה שכולם יהיו שווים בתרומה זו.

לקבלת הגיליון נא לשלוח את המילה 'מעוניין'

במייל office@shaalti.co.il

ותתחלחל המלכה מאד ותשלח בגדים להלביש את מרדכי ולהסיר שקו מעליו ולא קבל (ד, ד)

מדוע 'להלביש' נכתב לפני 'ולהסיר' הפוך
מהסדר הרגיל?

אבן עזרא: משמעות הוי שבמילה 'ולהסיר' אינה וי החיבור, אלא במובן של 'אוי'. אסתר שלחה את הבגדים למרדכי, להלביש אותם או להסיר את השק מעליו.
רבי משה חלאיו: משמעות הוי שבמילה 'ולהסיר' אינה וי החיבור, אלא במובן של 'כדי', נימוק. אסתר שלחה את הבגדים למרדכי, להלביש אותם כדי יסיר את השק מעליו.
אלשיך: אסתר העריכה שיתכן שמרדכי לא ירצה להסיר את שקו מעליו, ועל כן אמרה שלפחות ילבש את הבגדים על השק, שהרי אין לבא בלבוש שק. ויתכן גם שאמרה 'ולהסיר שקו' לאחר 'להלביש', על אף שזה בניגוד לסדר המקובל, משום שרצתה בכל מאודה למהר את הגעת מרדכי אליה, ורצתה לחסוך את הזמן שילך לביתו ללבוש בגדיו, וגם שלא יתעכב בפשיטת שקו מעליו, ועל כן אמרה שילבש בגדים אלו על השק, כדי לכסותו, שיוכל לבוא אל שער המלך.

"30 יום קודם החג..."

**לקבלת "טעימה", קבצים לדוגמא מ'רב המכר' ההגדה
'כי ישאלך' נא לשלוח את המילה 'דוגמא' למייל**

office@shaalti.co.il

רעיונות למגילת אסתר

מתוך הספר 'מה שאלתך'

לך פנוס את כל היהודים הנמצאים
בשושן (ד, טז)

מדוע אסתר ביקשה לכנס?

מנות הלוי: המן סיפר לאחשורוש על היהודים "ישנו עם אֶחָד מִפְּזָר וּמִפָּרָד בֵּין הָעַמִּים", שאינם מאוחדים. אסתר רצתה לתקן את ה"לשון הרע" של המן, שעם ישראל יינצל בזכות אחדותם, ואמרה למרדכי "לך פנוס את כל היהודים", שידגיש את אחדות עם ישראל.

אור חדש: אסתר אמרה לו שלתפילת רבים יש כוח מיוחד, כפי שאמרו חז"ל "רבי נתן אומר: מנין שאין הקב"ה מואס בתפילתן של רבים? שנאמר 'הן אל כביר ולא ימאס' וכתוב 'פדה בשלום נפשי מקרב ליי', ועל כן שיכנס אותם יחד.

**ויספר להם המן את פבוז עשרו ורב פניו
יאת כל אשר גדלו המלך... (ה, יא)**

מדוע המן ראה צורך לספר זאת?

אבן עזרא: המן סיפר עם זרש אשתו לאוהביו את מזלו הטוב, ומנה את עושרו הרב ובניו הרבים, ולאחר מכן אמר 'יכל זה איננו שנה לי...', למרות שגדלו המלך.

אשכול הכופר: המן התרעם על שאף אחד מרוב בניו לא בא ונקם את נקמתו ולא הרג את מרדכי.

מנות הלוי: המן ביקש לטכס עימם עצה ולהבין מדוע מרדכי לא משתחוה לו, למרות עשרו, כבודו ונכסיו הרבים. המן תלה זאת בביטחון של מרדכי בקרבתו למלכה, הוא סבר שאולי מרדכי "מרשה לעצמו" לנהוג כך, אך גם "תיאוריה" זו נסתרה, שהרי 'אף לא הביאה אסתר... אֶל הַמִּשְׁתֶּה אֲשֶׁר עָשְׂתָה כִּי אִם אוֹתִי', והדגיש שאין זה אירוע חד פעמי, אלא 'וגם למחר אני קרויא לה עם המלך', ועל כך ביקש מהם פתרון.

מחפשים משלוח מנות ייחודי?

ספרי הדגל מבית 'אחת שאלתי'

מה שאלתך - לחג פורים
כ-450 שאלות ותשובות על מגילת אסתר

כי ישאלך - לליל הסדר
כ-500 שאלות ותשובות על הגדה של פסח

חדש נוסח ערות המזרח

משלוח המנות שישאיר חותם

טעמו וראו

לקט שאלות ותשובות מתוך ספרי תורתך שאלתי לפרשת כי תשא

מעוניינים להעשיר את שולחן השבת?

שלחו את המילה 'כי תשא' לואטסאפ 052-9453811 או למייל Office@shaalti.co.il

הזמינו עכשיו והספרים בדרך אליכם

בגוגל: **תורתך שאלתי**

052-9453811

במייל Office@shaalti.co.il

אחת שאלתי